

Здравко Даскалов в-к "Македония", брой 26, 1 юли 1998 г. Навършиха се 149 години от избухване на едно от големите селски въстания в Северозападна България, организирано и оглавно от легендарния Пуйо войвода.

Много малко са изследванията за революционните ни дейци - емигранти в Сърбия по време на турското робство. От 1835 до 1850 г., когато избухва голямото Видинско въстание, селяните от Северозападна България въстават 7 пъти, организирани от емигрантите в Сърбия. Почти всички са били поощрявани от сръбските правителства. Те им давали щедри обещания, че ще помогнат не само с оръжие и боеприпаси, но и с войска.

Така избухват първото и второто Пиротско въстание през 1835 и 1838 г. Между тези две въстания са и Берковските: през 1836 г. - Манчовата размирица, и през 1837 г. - Върбановото въстание. През 1841 г. на връх Великден избухва голямото българско Нишко въстание, на което също един от организаторите е Пуйо войвода. И това въстание е потушено най-жестоко. Избити са хиляди българи - предимно жени, старци и деца. Изпепелени са 225 села и сринати до основи 16 манастири и църкви. Това довежда до международна намеса и анкета начело с францувина Жером-Адолф Бланки. Целейки не само да се докара пред султана, но и че плановете му за заграбване на Нишки и Видински окръг могат да се провалят, ако Турция даде на тази област българско самоуправление, още по времето на въстанието през 1849 г. Гарашанин разпоредил организаторите, Пуйо войвода, Никола Сръндак, Коста Чавка, Цоно от Власотинци и други да бъдат задържани. Така подготовката на бунта, която се извършвала в Сърбия, била пресечена. Пуйо войвода успял да избяга. Прибрал се в родното си село Бойница, Кулско, и подготвил въстанието. Успял да вдигне 7 големи села в тази околия и две във Видинско. След потушаването му границата е затворена и дадена зелена улица за турските издевателства. Пуйо войвода със сина си даскал Вълчо, свещеник Владислав и още 9 техни сподвижници успели да се промъкнат през блокадата и отишли в заграбения през 1833 г. град Зайчар, където били в близки приятелски отношения с местната власт. Веднага Гарашанин не само нарежда да бъдат задържани, но и оковани във вериги, да бъдат предадени на турците. Това станало на граничната застава на Връшка чука. Пуйо войвода е осъден във Видин на смърт и обесен. В затвора е убит свещеник Владислав, даскал Вълчо е пуснат в края на следващата, 1850 г. по застъпничество на княз Стефан Богориди.

Ето с такава "братска" помощ и с такива чувства Сърбия се отнасяла към България.